

KAG-1144 Seat No. _____

B. A. (Sem. IV) Examination

April / May - 2013

Gujarati : Paper - 403

(Core Elective)

(ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપનો અભ્યાસ - અર્વાચીન લલિત નિબંધ,
પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી લલિત નિબંધ)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ આશરે ૩૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો : ૨૮

(અ) એક સાહિત્ય સ્વરૂપ તરીકે નિબંધના લક્ષણો ચર્ચો.

અથવા

(અ) ગુજરાતી સાહિત્યમાં નિબંધનો ઉદ્ભવ અને વિકાસક્રમ દર્શાવો.

(બ) 'પગલાંની લિપિ', 'મધ્યાહનનું કાવ્ય' અને 'તાજ' નિબંધોને કેન્દ્રમાં રાખી કાકાસાહેબની નિબંધકાર તરીકેની સિદ્ધિઓ જણાવો.

અથવા

(બ) 'હું અને દિવાલ' અને 'પરોઢ, નગર અને હું' નિબંધોમાં વ્યક્ત થતી ચંદ્રકાન્ત શેઠની નિબંધકાર તરીકેની શક્તિઓ ચર્ચો.

૨ આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં જવાબ આપો : (ગમે તે બે) ૨૦

(૧) નિબંધકાર ઉમાશંકર જોશી

(૨) 'દૂરના એ સૂર' નિબંધની સમીક્ષા

(૩) 'પહેલો વરસાદ' નિબંધનો આસ્વાદ

(૪) સુરેશ જોશીના નિબંધો.

૩ ટૂંકમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે છ)

૧૨

- (૧) નિબંધની કોઈ પણ એક વ્યાખ્યા આપો.
- (૨) નિબંધ સ્વરૂપના કોઈ પણ પાંચ લક્ષણો જણાવો.
- (૩) યજ્ઞેશ દવે પાસેથી કયા કયા નિબંધ સંગ્રહો મળે છે ?
- (૪) પ્રવિણ દરજ્જા પાસેથી મળતા નિબંધ સંગ્રહોના નામ આપો.
- (૫) ગાંધીયુગના પાંચ નિબંધકારોના નામ આપો.
- (૬) દિગ્વીશ મહેતાનું નિબંધક્ષેત્રે પ્રદાન ટૂંકમાં જણાવો.
- (૭) ભોળાભાઈ પટેલ પાસેથી કયા નિબંધ સંગ્રહો મળે છે.
- (૮) ગુજરાતી સાહિત્યના પ્રથમ નિબંધકાર તરીકે કોની ગણના થાય છે ?

૪ યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી જવાબ આપો :

૧૦

- (૧) હેથા નથ, અન્ય કોથા, અન્ય કોના ખાને' - પંક્તિ કયા નિબંધમાં આવે છે ?
 - (A) ધૂળમાંની પગલીઓ
 - (B) તેષાં દિક્ષુ
 - (C) દૂરના એ સૂર
 - (D) મેળો
- (૨) 'પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી નિબંધ'ના સંપાદક કોણ છે ?
 - (A) ભોળાભાઈ પટેલ
 - (B) વિજયરાજ વૈદ્ય
 - (C) પ્રવિણ દરજ્જા
 - (D) સુમન શાહ
- (૩) 'આસીમાં ઉઘડતો અષાઢ' કોનો નિબંધ સંગ્રહ છે ?
 - (A) સુમન શાહ
 - (B) ઉમાશંકર જોશી
 - (C) યજ્ઞેશ દવે
 - (D) મોન્ટેઈન

- (૪) નીચેનામાંથી કયું લક્ષણ નિબંધનું નથી ?
- (A) શૈલી
 (B) સર્જક વ્યક્તિત્વનું પ્રગટીકરણ
 (C) લાઘવતા
 (D) અભિનયક્ષમતા
- (૫) નીચેનામાંથી કયો નિબંધ દલપતરામ પાસેથી મળે છે ?
- (A) ભૂત નિબંધ
 (B) નિબંધ સૌરવ
 (C) વિચારોના વૃંદાવનમાં
 (D) ધર્મ વિચાર
- (૬) 'ગાતાં ઝરણાં' નિબંધ રચના કોની પાસેથી મળે છે ?
- (A) કલાપી
 (B) ગાંધીજી
 (C) પ્રવિણ દરજી
 (D) ભોળાભાઈ પટેલ
- (૭) 'મેળો' નિબંધ કોની પાસેથી મળે છે ?
- (A) દિગ્વીશ મહેતા
 (B) પન્નાલાલ પટેલ
 (C) નર્મદ
 (D) રઘુવીર ચૌધરી
- (૮) નીચેનામાંથી કયો નિબંધ કાકાસાહેબનો નથી ?
- (A) જીવનભારતી
 (B) સમૂળી કાન્તિ
 (C) જીવન સંસ્કૃતિ
 (D) જીવનનો આનંદ

(૯) 'કીમિયો' નિબંધ રચના કોની છે ?

(A) યજ્ઞેશ દવે

(B) પ્રવિણ દરજી

(C) સુરેશ જોશી

(D) મણિલાલ હ. પટેલ

(૧૦) નીચેનામાંથી કોણ નિબંધકાર છે ?

(A) કલાપી

(B) રાવજી પટેલ

(C) પ્રેમાનંદ

(D) રા. વિ. પાઠક